

Літературна діяльність настоятеля Різдво-Богородичного храму м. Кривий Ріг священника Володимира Бабури в журналі «Друг трезвости»

В одній з попередніх публікацій, присвяченій настоятелю храму Різдва Пресвятої Богородиці священнику Володимиру Бабурі, ми висловили думку про те, що він успадкував від свого батька – священника Іоанна Бабури, настоятеля Миколаївської церкви Кривого Рогу і благочинного Широківського округу – любов до освіти і науки в найширшому розумінні, що вилилося не лише у роботу над своїм інтелектуальним зростанням, але й у бажання просвітити свою паству та в турботу про моральне вдосконалення своїх прихожан. І це ми стверджували не лише на підставі того, що таким він виріс дивлячись на подвиг свого батька або тому що так личить робити кожному священнослужителю. Ми підкріпили свою міркування конкретними діями отця

Володимира. Адже завдяки йому в 1897 році була відкрита школа грамотності та законоучіння при Різдво-Богородичній церкві. Його ж стараннями як завідувача цієї школи процес викладання у ній був піднесений до належного рівня, щоб отримати статус церковно-приходської, якою школа згадується під 1901 роком, а для цього мав бути виконаний цілий ряд вимог. Як настоятель храму, отець Володимир викладав у ній Закон Божий, а можливо навіть й інші предмети. Показово й те, що уже під час свого служіння в Миколаєві батюшка згадується як член та діловод Миколаївського відділення Херсонської єпархіальної училищної ради[1].

Усе перелічене вище дало підставу нам в назві загаданої статті використати фразу з тропаря благовірному князю Олександрю Невському: «благочестиваго корене пречестная отрасль» з огляду на спадкоємність пастирської діяльності батька і сина з священницької родини Бабур. Сьогодні ми раді підтвердити свою думку ще одним цікавим і невідомим до цього часу фактом, і тим самим додати ще один маленький штрих до портрету криворізького священника. Навмання шукаючи в мережі Інтернет хоч якісь згадки про священнослужителів Криворіжжя, ми натрапили на розпис журналу «Друг трезвости», опублікований на сайті Центральної бібліотеки м. Червоноармійськ Московської області. Серед переліку статей, наведеному у ньому, ми знайшли вихідні дані чотирьох творів священника Володимира Бабури,

опублікованих на сторінках цього видання[2]. У відділі бібліотечних зібрань та історичних колекцій Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського ми мали змогу попрацювати безпосередньо з самим журналом. Отже...

Журнал «Друг трезвости» був двотижневим виданням релігійно-морального спрямування, яке виходило у Санкт-Петербурзі впродовж 1900 – 1901 років. Його редактором і видавцем був священник Василь Васильович Білогостицький, почесний член Санкт-Петербурзького благодійного Товариства ревнителів віри і милосердя[3]. Редакція періодичного видання розміщувалася на вулиці Садовій у будинку 26-8, квартирі 35. Метою журналу, за словами його засновників, була не лише боротьба з пияцтвом у народі, а взагалі проповідь тверезих поглядів на всі явища особистого, сімейного, суспільного та міжнародного життя. Видавці, зокрема священник Василій Білогостицький, бачили свій журнал провісником тверезості думки, тверезості почуттів та тверезості дій. Найкращим засобом для досягнення поставленої мети вони вважали якомога повне розкриття євангельського вчення та освічення ним усіх сторін людського життя. Особливо рекомендувався журнал у ротні бібліотеки кадетських корпусів, щоб привити майбутнім офіцерам ті якості, про які говорилося вище. Слід вказати, що «Друг трезвости» був доволі популярним серед читацької публіки. Усі номери розкуповувалися навіть не дивлячись на те, що деякі з них були видані повторно. Ціна на журнал була помірною – 10 копійок за 1 номер. Річна підписка складала 2 рублі з пересилкою за 24 номери[4].

У журналі «Дух трезвости» публікувалися твори таких визначних і відомих постатей в Російській імперії як єпископ Уфимський Антоній (Храповицький) (майбутній митрополит Київський і Галицький, один з кандидатів на патріарший престол у 1917 році), ректор Санкт-Петербурзької духовної семінарії архімандрит Сергій (Тихомиров) (майбутній митрополит Токійський і Японський, сподвижник і наступник рівноапостольного Миколая, архієпископа Японського), граф С. Д. Шереметьєв, баронеса М. Корф, О. Мусіна-Пушкіна, А. Хомяков, лікар К. Крестніков. Провідну роль у журналі відігравав відомий у дореволюційні часи церковний публіцист священник Григорій Спиридонович Петров. Серед священнослужителів наведемо також наступні імена: священник І. Альбов, священник Г. Камнев, священник Миколай Курлов, священник П. Лахотський, священник І. Слободської, ієромонах Михаїл, диякон А. Додгайський. На шпальтах журналу зустрічаються також численні твори безіменних авторів та написані під псевдонімами Бджола, Робітник, Пішохід, Садівник, Фабричний, Тверезий, які вже самі по собі натякали на те, що порятунок від хворобливої залежності можна знайти у здоровій праці та активній життєвій позиції. Було чимало публікацій, авторство яких належало жінкам.

Переходячи до участі настоятеля храму Різдва Пресвятої Богородиці у просвітницькій діяльності журналу, наведемо кілька міркувань. Напевно, усім зрозуміло, що в боротьбі з пияцтвом головне не лише кинути пити, але й втриматися від спокусу подальшого зловживання зеленим змієм. Для цього треба

спрямувати свої думки і діяльність в конструктивне русло, аби не було навіть бажання і можливості подивитися в іншу сторону. Багато в чому цьому допомагає створення психологічної ситуації успіху, формування готовності і спонукання до активних дій. Величезну роль у цьому відіграють не стільки логічні висновки та переконання у тому, що пити не потрібно, бо це шкідливо, скільки образні приклади, навіювання, демонстрація того, що є інший шлях, якого позбавляє себе той, хто заглядає у чарку. Саме тому в журналі «Друг трезвості» друкувалися не тільки і не стільки наукові статті, вражаючі факти, інструкції, скільки художні твори, вірші й публіцистичні статті. Адже для тих, хто, можливо, втратив сенс життя, вони допомагали відновити інтерес до життя, акцентувати увагу на раніше на помічених сторонах цього самого життя. Саме такі твори писав до журналу **священик Володимир Бабура**. Про це свідчать і їхні назви: «Весна», «Урок життя», «Слепец», «Что опаснее?». Наведені статті створюють ситуацію, яка вимагає активності самого читача. Вони не дають готової відповіді, а спонукають відшукати її самому. Адже лише те, що пройдене власними ногами, те, що стало власним досвідом, має особливу вагу та цінність.

На жаль, у наявних в бібліотеці Вернадського номерах журналу ми знайшли лише першу із вказаних статей. У ній, в контексті загальної тематики видання, автор апелює до образу весни, яка оновлює та воскрешає природу до життя. Вміло використовуючи художні засоби виразності він проводить у свідомість читача ідеї чистоти, свіжості, життєдайності, легкості, простоти оточуючої природи, яка відповідає на поклик Бога до оновлення, і в цьому бачить приклад для наслідування людині, яка вшанована образом Божим, будучи наділена розумом. Далі отець Володимир задається питанням: чи ж не людина, в першу чергу, має скористатися плодами Божественного воскресіння, на яке відповідає навколишня весняна природа? Відповідь на це питання очевидна, тому байдужу гріховну людину священик порівнює з зимовою землею: вона лежить під міцною корою зла та гріхів, в тумані суєти і пороків мертва, нечутлива і спляча. Ця товста кора не дає сонцю – божественній зігріваючій любові – розтопити її. Але якщо неживу землю сонце пробуджує і вона вирощує злак, то цьому повинна слідувати і людина. Тому автор закликає читачів журналу до активної дії: оновлюватися і воскресати духом, скинути з себе покров пристрастей, жити благочестиво і праведно, не плодити гріхів, а вирощувати хоча й маленькі, але добрі справи. І наостанок батюшка обнадіює початківців труду над собою тим, що саме з малого зерна виростає велике дерево[5].

Як бачимо, **священик Володимир Бабура** проявив себе тонким психологом, уважним та чуйним пастирем, а не лише вдалим адміністратором у сфері освіти, і ми хоча б на прикладі однієї статті можемо переконатися у цьому. Його літературна діяльність в журналі «Друг трезвості» може бути вписана як окрема сторінка в історію тверезницького руху на Криворіжжі, у який включалася місцева адміністрація, громадські установи, навчальні заклади тощо і, ясна річ, духовенство.

Руху, який хоча тільки-но набрав обертів, але був одним з пріоритетних в громадському житті по всій Російській імперії.

На завершення даної розвідки наведемо вихідні дані статей священника Володимира Бабури у журналі «Друг трезвости». Можливо комусь пощастить натрапити на ті публікації, які нам не вдалося віднайти.

1. Бабура Владимир, священник. Весна // Друг трезвости. – 1901. – № 10, май. – С. 16 – 17.
2. Бабура Владимир, священник. Урок жизни // Друг трезвости. – 1901. – № 16, август.
3. Бабура Владимир, священник. Слепец // Друг трезвости. – 1901. – № 16, август.
4. Бабура Владимир, священник. Что опаснее? // Друг трезвости. – 1901. – № 16, август.

Божко Олексій, магістр історії,

*член Православного молодіжного братства імені святителя Петра Могили,
митрополита Київського і Галицького*

---

[1] Божко О. «Благочестиваго корене пречестная отрасль...»: з життя настоятеля Різдва-Богородичного храму Кривого Рогу священника Володимира Бабури: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.svecha.dp.ua/index.php/dukhovno-prosvetitel'skij-tsentr/istoricheskie-materialy/67-blagochestivago-korene-prechestnaya-otrasl-z-zhittya-nastoyatelya-rizdvo-bogorodichnogo-khramu-krivogo-rogu-svyashchenika-volodimira-baburi> (дата відвідування: 21.03.2013.).

[2] Друг трезвости: [Электронный ресурс]. – Режим доступу: http://library.krasno.ru/Pages/Museum%20of%20books/Drug_Trezvosti.htm (дата посещения: 20.05.2013.).

[3] Там же.

[4] Двухнедельный журнал «Друг Трезвости» // Странник. – 1902. – Январь. – С. XIII.

[5] Бабура Владимир, священник. Весна // Друг трезвости. – 1901. – № 10, май. – С. 16 – 17.

Опубліковано 17.07.2013: <http://svecha.dp.ua/index.php/dukhovno-prosvetitel'skij-tsentr/istoricheskie-materialy/83-literaturna-diyalnist-nastoyatelya-rizdvo-bogorodichnogo-khramu-m-krivij-rig-svyashchenika-volodimira-baburi-v-zhurnali-dukhtrezvosti>.